

Jonge tweedegeneratieallochtonen

De tweede generatie Turken en Marokkanen is de afgelopen tien jaar meer dan verdubbeld. De reden daarvan is de sterke toename van het aantal vrouwen van de eerste generatie in de vruchtbare leeftijd. Een groot deel van deze tweedegeneratieallochtonen is nog jong: meer dan zeventig procent is jonger dan vijftien jaar.

In de jaren zestig van de vorige eeuw bereikte de arbeidsmigratie vanuit Marokko en Turkije naar Nederland een hoogtepunt. Veel van deze arbeidsmigranten besloten na een aantal jaren permanent in Nederland te blijven en lieten hun eventuele vrouw en kinderen in het kader van gezinshereniging naar Nederland komen. In het begin van de jaren zeventig leidde dit tot een toename van het aandeel vrouwen in de immigratie. Rond 1972 was de helft van de immigranten vrouw, zowel bij de Turken als bij de Marokkanen.

Immigratiepiek

Ook uit Suriname en van de Nederlandse Antillen kwamen naar verhouding veel immigranten naar Nederland. In 1975, het jaar van de Surinaamse onafhankelijkheid, verlieten zo'n veertigduizend Surinamers vanwege de onzekere politieke en economische situatie hun geboorteland en kwamen naar ons land. Een tweede immigratiepiek volgde rond 1980, ditmaal vanwege het feit dat dit de laatste jaren waren waarin de geïmmigreerde Surinamers konden kiezen voor de Nederlandse nationaliteit. Nadien is de immigratie sterk afgenomen.

De immigratie vanuit de Nederlandse Antillen en Aruba overtrof de laatste jaren die vanuit Suriname. De buitenlandse

migratie vanuit de Antillen hangt nauw samen met de economische situatie daar. In de eerste helft van de jaren negentig, toen de Antilliaanse economie zich nog spoedig ontwikkelde, liep de immigratie van Antillianen terug. In verband met de verslechterde slechte economische situatie op de Antillen en de gunstige economische ontwikkelingen in Nederland is de immigratie van Antillianen na 1995 weer sterk gestegen.

Bevolkingsopbouw

De invloed van de arbeidsmigratie in de jaren zestig en de daaropvolgende gezinshereniging komt in de Turkse en Marokkaanse bevolkingsopbouw duidelijk naar voren. De meeste mannen die in de jaren zestig immigrerden waren tussen de 20 en 30 jaar oud. Inmiddels zijn deze mannen tussen de 50 en 65 jaar oud en vormen zij de bovenste piek van de leeftijdsopbouwgrafiek. De bovenste piek bij de vrouwen wordt gevormd door vrouwen die in het kader van de gezinshereniging naar Nederland zijn gekomen. De tweede piek bij de mannen en de vrouwen is geconcentreerd rond de leeftijd van 30 jaar en bestaat enerzijds uit de naar Nederland gekomen kinderen van de arbeidsmigranten (gezinsherenigers) en anderzijds uit huwelijksmigranten. Tussen de twee pieken ligt ongeveer 25 jaar.

Gezinsherenigers

Tussen 1 januari 1990 en 1 januari 2000 is het aantal Turken van de eerste generatie met 36 procent toegenomen tot 177 duizend personen. Hiervan was vier procent jonger dan 15 jaar. De omvang van de Marokkaanse eerste generatie is in dezelfde periode met 32 procent gegroeid tot 152 duizend personen, waarvan vijf procent 14 jaar of jonger was. Het aantal Turkse en Marokkaanse mannen in de leeftijdsklasse tussen 20 en met 30 jaar is in deze periode sterk toegenomen. Dit hangt vooral samen met huwelijksmigratie en gezinshereniging. Arbeidsmigratie uit Turkije en Marokko komt nog maar zeer weinig voor. Bij zowel de Marokkaanse als Turkse vrouwen vindt de sterkste groei plaats bij de 20- tot 26-jarigen. Ook hier betreft het hoofdzakelijk gezinsherenigers en huwelijksmigranten. Omdat Marokkaanse en Turkse mannen vaak jongere vrouwen trouwen, ligt de tweede piek van de vrouwen op iets jongere leeftijd dan die van de mannen.

De omvang van de Turkse en Marokkaanse tweede generatie is in de periode 1990–1999 meer dan verdubbeld. De Turkse tweede generatie bestaat inmiddels uit 132 duizend personen, waarvan 71 procent 14 jaar of jonger is. Het aantal in Nederland geboren Marokkanen komt uit op 111 duizend. Van deze tweede generatie Marokkanen is 75 procent jonger dan 15 jaar.

Eenoudergezinnen

Op 1 januari 2000 is het aantal in Suriname geboren personen in Nederland met 183 duizend groter dan het aantal in Nederland wonende Turken, Marokkanen en Antillianen van de eerste generatie. De tweedegeneratie-Surinamers in Nederland telt 124 duizend personen. Het aandeel personen jonger dan 15 jaar in deze tweede generatie is zestig procent, terwijl het aandeel van deze leeftijdsgroep in de eerste generatie minder dan vier procent bedraagt.

Onder de Surinamers van de eerste generatie die tussen de 20 en de 35 jaar oud zijn meer vrouwen dan mannen. Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door het feit dat ruim zeventig procent van de geïmmigreerde Surinaamse gezinnen een éénoudergezin is met vrouw en kinderen.

De Turkse tweede generatie is inmiddels zo sterk gegroeid dat ze groter is dan de Surinaamse tweede generatie. Deze groei komt grotendeels op conto van de jongste leeftijdsgroepen. Het aantal tweedegeneratie-Turken jonger dan 10 jaar is veel groter dan het aantal tweedegeneratie-Surinamers van dezelfde leeftijd.

De Antilliaanse eerste generatie telt 69 duizend personen, waarvan dertien procent nog geen 15 jaar oud is. De omvang van de tweede generatie van deze bevolkingsgroep is ruim half zo groot (41 duizend personen), terwijl een veel groter aandeel (60 procent) jonger is dan 15 jaar. Ook vanuit de Antillen immigreren naar verhouding veel eenoudergezinnen. ◀

Helma Schapendonk-Maas

Allochtonen van de eerste en tweede generatie, 1 januari 2000

